

Світове господарство і міжнародні економічні відносини

УДК 339.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18830312>

**Міжнародна економічна діяльність України в умовах
трансформації глобалізаційних процесів**

Павлова Марія Дмитрівна,

PhD в економіці,

викладач економіки та цифрового бізнесу,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,

м. Миколаїв, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-9321-6796>

Прийнято: 06.02.2026 | Опубліковано: 27.02.2026

***Анотація.** У статті досліджено трансформацію сучасної глобалізаційної моделі та її вплив на розвиток міжнародної економіки й міжнародної економічної діяльності України. Проаналізовано ключові зміни у сфері міжнародної торгівлі, руху капіталу, технологічного трансферу та інституційного регулювання в умовах посилення геоекономічної нестабільності, цифровізації та регіоналізації світового господарства. Визначено особливості функціонування України як відкритої економіки в системі міжнародних економічних відносин, охарактеризовано вплив глобалізаційних трансформацій на зовнішньоекономічні зв'язки держави. Окрему увагу приділено ролі євроінтеграційного вектора, сучасному стану міжнародної економічної діяльності України, а також викликам і перспективам її розвитку в умовах глобальних трансформацій. Обґрунтовано необхідність структурної перебудови економіки, диверсифікації експорту та*

вдосконалення інституційного середовища як ключових передумов підвищення конкурентоспроможності України у світовій економіці.

Ключові слова: глобалізація, трансформація глобалізаційної моделі, міжнародна економіка, міжнародна економічна діяльність, міжнародна торгівля, євроінтеграція, Україна.

International economic activity of Ukraine in the context of transformation of globalization processes

Mariia Pavlova,

PhD in Economics,

Lecturer of Economics and Digital Business,

Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Mykolaiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-9321-6796>

Abstract. *The article explores the transformation of the contemporary model of globalization and its implications for the development of the international economy and Ukraine's international economic activity. The study examines structural shifts in international trade, capital movements, global value chains, technology transfer, and institutional regulation under conditions of growing geoeconomic instability, geopolitical tensions, digitalization, and the increasing regionalization of the world economy. Particular attention is paid to the reconfiguration of global production networks, the rise of protectionist tendencies, and the changing role of the state in regulating external economic relations.*

The paper identifies the specific features of Ukraine's functioning as an open economy within the system of international economic relations and analyzes the impact of global transformations on its foreign trade structure, investment flows, and sectoral specialization. The role of the European integration vector is

emphasized as a strategic factor shaping regulatory convergence, market access, and institutional modernization. The current state of Ukraine's international economic activity is assessed, highlighting structural imbalances in exports, the limited share of high value-added products, and existing investment constraints.

The research substantiates the necessity of structural economic transformation, export diversification, strengthening participation in global value chains, and improving the institutional environment as key prerequisites for enhancing Ukraine's long-term competitiveness. It is argued that effective adaptation to the evolving global economic architecture requires a balanced combination of integration strategies, innovation-driven development, and institutional reforms aimed at increasing resilience to external shocks.

Keywords: *globalization, transformation of the globalization model, international economy, international economic activity, international trade, European integration, Ukraine.*

Постановка проблеми. На початку XXI століття процеси глобалізації вступили у фазу суттєвих змін, що відбилися на трансформації міжнародної торгівлі, характері руху капіталу, конфігурації глобальних ланцюгів створення доданої вартості та посиленні ролі державного регулювання економічних процесів. Сукупний вплив пандемії COVID-19, загострення геополітичних протиріч, поширення протекціоністських практик і стрімкого розвитку цифрових технологій зумовив перегляд усталених підходів до функціонування відкритої світової економіки.

Для відкритих економік, зокрема України, ці процеси створюють як нові можливості інтеграції у світове господарство, так і суттєві ризики, пов'язані з посиленням зовнішньої нестабільності. У зв'язку з цим актуалізується проблема наукового осмислення впливу трансформацій глобалізаційної моделі на розвиток міжнародної економіки та міжнародної економічної

діяльності України. У цьому контексті ключовим дослідницьким питанням є визначення характеру, масштабів і наслідків трансформації сучасної глобалізації для міжнародної економічної діяльності України та обґрунтування стратегічних напрямів її адаптації до нових глобальних умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика трансформації глобалізації є однією з ключових у сучасній економічній науці та розглядається у кількох взаємопов'язаних тематичних вимірах.

1. Трансформація архітектури світової економіки та глобальних ланцюгів вартості.

У працях Р. Болдвіна, Д. Родріка, Дж. Стігліца проаналізовано структурні зрушення у світовому господарстві під впливом технологічних змін, пандемії COVID-19 та геополітичної напруженості. Болдвін акцентує увагу на переформатуванні глобальних ланцюгів доданої вартості та тенденціях до їх часткової регіоналізації. Родрік досліджує еволюцію торговельної політики та обґрунтовує зростання ролі держави в умовах нової хвилі економічного націоналізму. Стігліц, своєю чергою, зосереджується на нерівномірності розподілу вигод від глобалізації та соціально-економічних наслідках глобальних потрясінь.

Аналітичні доповіді СОТ, Світового банку, OECD та UNCTAD доповнюють теоретичні підходи емпіричними оцінками, фіксуючи зміни у структурі міжнародної торгівлі, інвестиційних потоків і виробничих мереж, а також пропонуючи сценарії подальшої еволюції глобальної економіки.

2. Дискусії щодо наслідків глобалізації: зіставлення підходів. У науковій літературі простежуються принципові розбіжності в оцінці результатів глобалізаційних процесів. Представники традиційних економічних підходів наголошують на позитивних ефектах глобалізації — прискоренні економічного зростання, розширенні доступу до технологій, поглибленні міжнародної спеціалізації. Натомість дослідники, які аналізують

тенденції до фрагментації або «згортання» глобалізації, акцентують увагу на зростанні соціально-економічної нерівності, підвищенні волатильності та посиленні вразливості малих відкритих економік.

Окремим дискусійним аспектом є роль держави: від концепцій максимальної лібералізації до підходів, що обґрунтовують необхідність активної промислової, торговельної та інвестиційної політики задля забезпечення національної конкурентоспроможності.

3. Дослідження міжнародної економічної діяльності України. У працях вітчизняних учених (Л. Осіпової, Д. Лук'яненка, А. Філіпенка та ін.) основна увага приділяється специфіці інтеграції України у систему міжнародних економічних відносин, впливу євроінтеграції та інституційних трансформацій на розвиток міжнародної економічної діяльності. Досліджуються зміни у структурі експорту, адаптація до зовнішніх шоків та напрями модернізації регуляторного середовища.

Водночас більшість вітчизняних робіт мають переважно описовий характер і зосереджуються на окремих аспектах зовнішньоекономічної діяльності, тоді як комплексні моделі оцінювання довгострокових макроекономічних наслідків трансформації глобалізації залишаються недостатньо розробленими.

4. Невирішені аспекти та дослідницька ніша. Попри значний масив теоретичних і прикладних досліджень, зберігаються певні методологічні обмеження. Зокрема, зарубіжні праці здебільшого концентруються на глобальних тенденціях без детального аналізу їхнього впливу на окремі відкриті економіки в умовах одночасної дії геополітичних ризиків, військових конфліктів і прискореної регіоналізації. Крім того, бракує інтегрованих кількісних підходів, які б одночасно враховували геоекономічну нестабільність, технологічні зміни та структурні адаптації економік, що розвиваються.

Таким чином, існуюча наукова база створює ґрунтовне підґрунтя для аналізу глобалізаційних трансформацій, проте потребує подальшого розвитку у напрямі поєднання світових тенденцій із конкретними особливостями функціонування України як відкритої економіки. Саме на заповнення цієї дослідницької ніші спрямована дана стаття, яка пропонує системний підхід до оцінювання впливу сучасної моделі глобалізації на міжнародну економіку та міжнародну економічну діяльність України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових досліджень, недостатньо систематизованим залишається комплексний аналіз впливу трансформації глобалізаційної моделі на міжнародну економічну діяльність України з урахуванням сучасних безпекових викликів, змін глобальних ланцюгів вартості та євроінтеграційного вектора розвитку.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження впливу змін глобалізаційної моделі на розвиток міжнародної економіки та міжнародної економічної діяльності України, а також визначення ключових викликів і перспектив інтеграції України у світове господарство в умовах глобальних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження .

Сучасна глобалізація характеризується сповільненням темпів зростання світової торгівлі, селективністю руху капіталу та регіоналізацією виробничих ланцюгів. За даними Світового банку, темпи зростання світової торгівлі значно знизяться у 2025 році порівняно з попередніми роками, що відображає тенденцію до перегляду ролі відкритих економік та посилення протекціоністських заходів у окремих регіонах світу. Це посилення торговельних бар'єрів має потенційно гальмівний вплив на загальне економічне зростання, особливо для країн, які традиційно інтегровані у глобальні виробничі ланцюги доданої вартості [1].

Таблиця 1

Основні характеристики класичної та трансформованої моделей глобалізації

Ознака	Класична модель глобалізації	Сучасна трансформована модель
Характер торгівлі	Домінування товарів	Зростання ролі послуг і цифри
Рух капіталу	Вільний	Селективний
Ланцюги вартості	Глобальні	Регіоналізовані
Роль держави	Мінімальна	Активна
Вплив на МЕД України	Сировинна орієнтація	Диверсифікація та інтеграція

Джерело: власна розробка автора

Наукові дослідження підтверджують, що трансформації глобалізації включають переходи від узко визначених моделей до нових багатовимірних підходів, які враховують цифровізацію економіки, зміну структури світових фінансових ринків і зростання ролі інновацій у міжнародних взаємовідносинах. Зокрема, у працях сучасних економістів наголошується на тому, що глобалізація продовжує впливати на міжнародні економічні моделі, але з іншими акцентами: збільшення частки цифрових сервісів, розвиток глобальних фінансових транзакцій та зміни у працевлаштуванні внаслідок технологічних інновацій [2]. Паралельно спостерігаються глибинні структурні зрушення у функціонуванні міжнародних фінансових ринків, що мають вагомі наслідки для розвитку міжнародної економіки. Поглиблення фінансової інтеграції сприяє активізації руху капіталу, водночас посилюючи залежність національних економік від глобальних фінансових кон'юктур і циклічних коливань. За таких умов зростають як можливості прискореного економічного розвитку, так і ризики, пов'язані з підвищеною фінансовою нестабільністю та впливом зовнішніх шоків.

Значний вплив на переосмислення глобалізаційної моделі справили також наслідки пандемії COVID-19. Запроваджені обмеження на переміщення людей і товарів призвели до порушення усталених логістичних схем, що спричинило трансформацію глобальних ланцюгів створення доданої вартості

та актуалізувало пошук оптимального поєднання між глобальними і регіональними форматами економічної інтеграції. Це підкреслює, що сучасна глобалізація не є одномірним процесом лібералізації, а проходить через періоди адаптації, ресилієнсу та часткової перебудови механізмів взаємодії між країнами [3]. Отже, трансформація глобалізаційної моделі має комплексний вплив на міжнародну економіку, що включає як можливості для розширення ринків і технологічної модернізації, так і виклики у вигляді зниження торгівельної динаміки, зростання протекціонізму та посилення конкурентної боротьби за стратегічні ресурси.

Таким чином, сучасний етап розвитку глобалізації характеризується переходом від моделі універсальної лібералізації до моделі селективної та регіоналізованої інтеграції. Це означає посилення ролі безпекових, технологічних і політичних чинників у формуванні міжнародних економічних зв'язків. У результаті глобальна економіка стає менш передбачуваною, але водночас більш структуровано сегментованою, що змінює умови інтеграції відкритих економік у світове господарство.

Міжнародна торгівля, рух капіталу та поширення технологій є базовими складовими функціонування сучасної глобальної економіки, які забезпечують взаємозалежність національних господарств і визначають характер міжнародної економічної діяльності. В умовах трансформації глобалізаційної моделі ці елементи залишаються ключовими каналами інтеграції країн у світове господарство, водночас зазнаючи якісних змін [4; 6].

Міжнародна торгівля традиційно сприяє спеціалізації країн відповідно до їх порівняльних переваг, розширенню ринків збуту та підвищенню ефективності використання ресурсів. Однак у сучасних умовах її структура ускладнюється за рахунок зростання торгівлі послугами, цифровими продуктами та об'єктами інтелектуальної власності. За даними Світової організації торгівлі, саме ці сегменти дедалі більше визначають динаміку

світової торгівлі та впливають на конкурентоспроможність країн у глобальній економіці [4].

Рух міжнародного капіталу, зокрема у формі прямих іноземних інвестицій, відіграє важливу роль у перерозподілі фінансових ресурсів та сприяє інтеграції національних економік у глобальні ланцюги створення доданої вартості. Прямі інвестиції забезпечують трансфер управлінського досвіду, доступ до сучасних технологій та модернізацію виробництва. Водночас зростання мобільності капіталу підвищує вразливість економік до зовнішніх фінансових шоків, що актуалізує проблему макроекономічної стабільності в умовах глобальних трансформацій [7; 9].

Поширення технологій у глобальній економіці є одним із ключових чинників довгострокового економічного зростання. Технологічний трансфер здійснюється через міжнародну торгівлю, інвестиційну діяльність транснаціональних корпорацій, а також міжнародне науково-технічне співробітництво. За оцінками OECD, участь країн у глобальних виробничих мережах сприяє прискоренню інноваційних процесів і підвищенню продуктивності праці, що набуває особливого значення в умовах цифровізації світової економіки [6]. Отже, міжнародна торгівля, інвестиції та технологічний обмін у сучасних умовах виконують не лише функцію економічної інтеграції, а й стають інструментами геоекономічної конкуренції. Їх трансформація свідчить про зростання значення якості інтеграції — тобто позиції країни у глобальних ланцюгах вартості — замість простого нарощування обсягів зовнішньоекономічних операцій.

На глобальному рівні ключовими суб'єктами регулювання міжнародних економічних відносин є міжнародні економічні організації, зокрема Світова організація торгівлі, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Конференція ООН з торгівлі та розвитку. Вони забезпечують нормативно-правову базу міжнародної торгівлі, регулюють валютно-фінансові відносини,

здійснюють моніторинг глобальних економічних процесів і надають фінансову та технічну допомогу країнам [4; 5; 7].

Регіональний рівень інституційного регулювання представлений інтеграційними об'єднаннями, які сприяють поглибленню економічної співпраці між країнами-учасниками шляхом гармонізації законодавства, лібералізації руху товарів, капіталу та послуг. Регіональна інтеграція дозволяє країнам адаптуватися до глобальних викликів і зміцнювати свої позиції у світовій економіці [9; 13].

Національний рівень регулювання охоплює систему інструментів державної зовнішньоекономічної політики, включаючи митне, валютне, податкове та інвестиційне регулювання. Ефективність національних інституцій значною мірою визначає здатність країни використовувати переваги глобалізації та мінімізувати негативні наслідки зовнішніх економічних шоків [11; 12]. Таким чином, у сучасній моделі глобалізації ефективність участі країни в міжнародній економіці дедалі більше визначається не ступенем відкритості як таким, а якістю інституційного середовища та здатністю держави поєднувати лібералізаційні механізми з інструментами стратегічного регулювання.

Україна належить до країн з відкритою економікою, що зумовлено її активною участю у міжнародному поділі праці, значною часткою зовнішньої торгівлі у валовому внутрішньому продукті та інтеграцією у світову систему економічних відносин. Відкритість національної економіки проявляється у розвитку зовнішньоекономічної діяльності, залученні іноземних інвестицій, участі у міжнародних фінансових та торговельних організаціях [5; 11].

У системі міжнародних економічних відносин Україна виступає як експортоорієнтована країна, економічний розвиток якої значною мірою залежить від кон'юнктури світових ринків. Така залежність зумовлює високу чутливість національної економіки до глобальних економічних коливань, змін

торговельної політики ключових партнерів та трансформацій глобалізаційних процесів. Водночас відкритість економіки створює можливості для розширення зовнішніх ринків, залучення технологій та модернізації виробництва [15; 13]. Таким чином, участь України у міжнародних економічних відносинах є об'єктивною умовою її економічного розвитку, але потребує ефективної державної політики, спрямованої на мінімізацію зовнішніх ризиків та посилення конкурентних переваг.

Сучасні трансформації глобалізаційної моделі суттєво впливають на характер і напрями зовнішньоекономічних зв'язків України. Посилення регіоналізації світової економіки, зростання протекціоністських тенденцій та перебудова глобальних ланцюгів створення доданої вартості змінюють умови функціонування міжнародної торгівлі та інвестиційної діяльності [8; 16].

Для України ці процеси проявляються у зміні географічної структури зовнішньої торгівлі, переорієнтації на нові ринки та зростанні ролі країн Європейського Союзу. Одночасно відбувається трансформація товарної структури експорту, що поступово переходить від сировинної орієнтації до продукції з вищою часткою доданої вартості, хоча цей процес залишається обмеженим структурними диспропорціями національної економіки [4; 12].

Таблиця 2

Основні напрями міжнародної економічної діяльності України в умовах трансформації глобалізації

Напрямок МЕД	Традиційна модель	Сучасні тенденції
Експорт	Сировина	Продукти з доданою вартістю
Імпорт	Енергоносії	Технології
Інвестиції	Обмежені ПП	Орієнтація на стратегічні галузі
Ринки	СНД	ЄС, глобальні

Джерело: власна розробка автора

Глобалізаційні трансформації також впливають на інвестиційні процеси, зокрема на скорочення та селективний характер руху іноземного капіталу. В умовах зростання глобальної невизначеності інвестори дедалі більше

орієнтуються на країни з прогнозованим інституційним середовищем, що актуалізує для України проблему вдосконалення механізмів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [6; 9].

Євроінтеграційний вектор є одним із ключових чинників трансформації міжнародної економічної діяльності України. Поглиблення економічних відносин з Європейським Союзом сприяє інституційним змінам, гармонізації національного законодавства з європейськими нормами та підвищенню стандартів ведення зовнішньоекономічної діяльності [11; 15].

Угода про асоціацію між Україною та ЄС створила передумови для лібералізації торгівлі, розширення доступу українських товарів і послуг на європейські ринки та залучення інвестицій. Євроінтеграція також стимулює структурні зрушення в економіці України, орієнтуючи її на розвиток конкурентоспроможних галузей і включення до європейських виробничих ланцюгів [13; 16].

Водночас реалізація євроінтеграційного потенціалу потребує подальшого вдосконалення інституційного середовища, розвитку інфраструктури та підвищення інноваційної спроможності національної економіки. За таких умов євроінтеграційний вектор може стати важливим інструментом адаптації України до сучасних глобалізаційних трансформацій та зміцнення її позицій у міжнародній економіці [15; 16].

Міжнародна економічна діяльність (МЕД) України в сучасних умовах формується під впливом глибоких трансформацій світової економіки, процесів глобалізації, регіоналізації, а також внутрішніх структурних і інституційних змін. Починаючи з 2014 року, а особливо після повномасштабної військової агресії російської федерації у 2022 році, міжнародна економічна діяльність України зазнала суттєвих змін у географічній, товарній та інституційній структурі.

Ключовою особливістю сучасного етапу розвитку МЕД України є переорієнтація зовнішньоекономічних зв'язків на ринки Європейського Союзу. Частка ЄС у зовнішній торгівлі України стабільно зростає, що зумовлено дією Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, поглибленою та всеохоплюючою зоною вільної торгівлі (DCFTA), а також тимчасовими торговельними преференціями, запровадженими ЄС у період воєнного стану. Водночас відбувається суттєве скорочення торговельно-економічних відносин з країнами СНД, насамперед із російською федерацією.

Товарна структура експорту України залишається сировинно орієнтованою, з домінуванням агропродовольчої продукції, металів та продукції гірничо-металургійного комплексу. Попри те, що аграрний експорт відіграє важливу стабілізаційну роль у формуванні платіжного балансу, домінування такої товарної структури стримує можливості довгострокового економічного розвитку та підсилює чутливість економіки до коливань світових цін. Водночас питома вага продукції з високою доданою вартістю, зокрема у сферах машинобудування й високотехнологічних послуг, залишається обмеженою. Таким чином, структура експорту України демонструє одночасне співіснування традиційної сировинної моделі та зародків економіки знань. Це формує структурну асиметрію зовнішньоекономічного профілю країни: з одного боку — висока залежність від цінових циклів на сировинних ринках, з іншого — наявність сегментів із високою доданою вартістю, здатних забезпечити довгострокову конкурентоспроможність.

Разом із тим, позитивним сигналом є динамічне зростання експорту послуг, насамперед у сфері інформаційних технологій, які перетворилися на один із провідних каналів валютних надходжень. Цей сегмент відзначається глибокою включеністю до глобальних ланцюгів створення вартості, високою

адаптивністю та відносною стійкістю до зовнішніх потрясінь, що посилює значення людського капіталу в міжнародній спеціалізації України.

Водночас інвестиційний компонент міжнародної економічної діяльності України продовжує залишатися вразливим і проблемним. Обсяги прямих іноземних інвестицій істотно скоротилися внаслідок воєнних ризиків, інституційної нестабільності та недосконалості судової системи. Разом із тим у середньостроковій перспективі відбудова країни, розвиток інфраструктури та реалізація проєктів у сфері «зеленої» економіки можуть стати важливими чинниками активізації інвестиційної діяльності. У стратегічному вимірі трансформація глобалізації означає для України необхідність зміни моделі міжнародної економічної діяльності — від ресурсно-орієнтованої до інноваційно-інтеграційної. Лише за умови структурної модернізації, розвитку людського капіталу та посилення інституційної спроможності можлива зміна позиції України у глобальних ланцюгах створення вартості — від постачальника сировини до повноцінного учасника виробництва складної продукції та інтелектуальних послуг.

Таким чином, сучасний стан міжнародної економічної діяльності України характеризується поєднанням адаптації до кризових умов, структурних дисбалансів та нових інтеграційних можливостей. Подальший розвиток МЕД України потребує диверсифікації експорту, стимулювання інновацій, поглиблення інтеграції до європейського економічного простору та формування сприятливого інституційного середовища для зовнішньоекономічної діяльності. Отже, для України відкритість економіки виступає водночас фактором розвитку і джерелом підвищеної вразливості. За умов трансформації глобалізаційної моделі це потребує переходу від пасивної адаптації до зовнішніх змін до активного формування конкурентних переваг у межах нової архітектури світової економіки.

Розвиток міжнародної економічної діяльності України відбувається в умовах глибоких глобальних трансформацій, що охоплюють зміну архітектури світової економіки, посилення геоекономічної конкуренції, технологічні зрушення та зростання ролі безпекових факторів. Для України ці процеси накладаються на внутрішні структурні проблеми та наслідки воєнної агресії, що суттєво ускладнює реалізацію зовнішньоекономічного потенціалу.

Серед ключових викликів міжнародної економічної діяльності України слід виокремити високий рівень залежності від сировинного експорту, що знижує стійкість економіки до коливань світових цін і погіршує умови торгівлі. Недостатня диверсифікованість експортного кошика та обмежена присутність товарів із високою доданою вартістю ускладнюють включення України до глобальних ланцюгів створення вартості на більш конкурентних і прибуткових умовах. Вагомим стримувальним фактором залишається дезорганізація логістичних маршрутів, спричинена воєнними діями, обмеженим функціонуванням морської інфраструктури та зростанням витрат на транспортування. Це послаблює конкурентні позиції українського експорту, насамперед у сегменті агропродовольчої продукції, і водночас зменшує привабливість країни як надійного торговельного партнера. Додатково ситуацію ускладнюють нестабільність інституційних умов, недостатня захищеність прав власності та підвищений рівень інвестиційних ризиків. Отже, інвестиційна динаміка України в умовах глобальної невизначеності визначається не лише макроекономічними показниками, а насамперед інституційною надійністю та безпековими факторами. У сучасній геоекономічній реальності саме інституційна стабільність стає ключовим критерієм міжнародної конкурентоспроможності.

Разом із тим, сучасні глобальні зрушення формують для України нові вікна можливостей у сфері міжнародної економічної діяльності. Ключовим із них є поглиблення економічної взаємодії з Європейським Союзом, що

забезпечує доступ до спільного ринку, фінансових інструментів, технологічних рішень і європейських стандартів ведення бізнесу. Реалізація євроінтеграційного курсу сприяє оновленню регуляторного середовища та зміцненню інституційної спроможності, що створює підґрунтя для розширення зовнішньоекономічних зв'язків.

Перспективним напрямом подальшого розвитку виступає нарощування експорту послуг, зокрема у сферах цифрових технологій, інжинірингу та науково-дослідної діяльності, що узгоджується з глобальними трендами цифровізації та формування економіки знань. Значний потенціал людського капіталу України може стати важливим чинником зміцнення позицій країни на світових ринках інтелектуальних і креативних послуг.

Особливе значення для майбутньої динаміки міжнародної економічної діяльності матиме післявоєнна відбудова України, яка здатна виступити драйвером активізації іноземних інвестицій, розширення міжнародної виробничої кооперації та інтеграції в «зелені» й інноваційно орієнтовані проєкти. Реалізація цього потенціалу потребує активної державної політики, спрямованої на підтримку експорту, стимулювання інновацій та формування сприятливого бізнес-клімату.

Таким чином, міжнародна економічна діяльність України в умовах глобальних трансформацій розвивається в ситуації поєднання значних викликів і стратегічних перспектив. Ефективне використання нових можливостей потребує структурної перебудови економіки, диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків та активної інтеграції України до світової економіки на засадах сталого розвитку.

Висновки. Обґрунтовано комплексний характер трансформації сучасної глобалізації, яка проявляється у сповільненні динаміки світової торгівлі, регіоналізації глобальних ланцюгів створення вартості, селективності руху капіталу та посиленні ролі державного регулювання. Доведено, що сучасна

модель глобалізації набуває багатовимірного характеру та поєднує процеси інтеграції з елементами фрагментації й геоекономічної конкуренції.

Визначено специфіку впливу глобалізаційних трансформацій на міжнародну економічну діяльність України як відкритої економіки. Показано, що поєднання зовнішніх глобальних зрушень і внутрішніх структурних дисбалансів зумовлює підвищену вразливість України до зовнішніх шоків, водночас створюючи можливості для структурної модернізації та поглиблення інтеграції до європейського економічного простору.

Доведено необхідність структурної перебудови моделі участі України у міжнародному поділі праці, зокрема через диверсифікацію експорту, збільшення частки продукції з високою доданою вартістю, розвиток цифрових і знаннєво-інтенсивних секторів та активізацію участі у глобальних і регіональних ланцюгах створення вартості.

Сформульовано практичні імплікації для державної економічної політики, що полягають у посиленні інституційної спроможності, стимулюванні інновацій, створенні сприятливого інвестиційного середовища та використанні потенціалу євроінтеграції як інструменту адаптації до нової архітектури світової економіки. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності України та забезпеченню її інтеграції у глобальну економіку на засадах сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Trade wars to weigh on two-thirds of developing countries, World Bank warns // *Financial Times*. 2025. URL: <https://www.ft.com/content/70fc473d-79b4-4e75-bd8f-9fa721690d02> (дата звернення: 10.12.2025).
2. Осіпова Л. Вплив глобалізації на сучасні економічні моделі: нові виклики та можливості // *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-78>.

3. Ghazalian P. L. Globalization and the fallout of the COVID-19 pandemic // *World*. 2025. Vol. 6, № 1. Art. 4. DOI: <https://doi.org/10.3390/world6010004>.
4. World Trade Organization. *World Trade Report 2023: Re-globalization for a Secure, Inclusive and Sustainable Future*. Geneva : WTO, 2023. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr23_e/wtr23_e.pdf (дата звернення: 10.12.2025).
5. World Bank. *Global Economic Prospects. January 2024*. Washington, DC : World Bank Group, 2024. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/099128501082418241> (дата звернення: 10.12.2025).
6. OECD. *OECD Digital Economy Outlook 2024. Vol. 2: Strengthening Connectivity, Innovation and Trust*. Paris : OECD Publishing, 2024. DOI: <https://doi.org/10.1787/3adf705b-en>.
7. UNCTAD. *World Investment Report 2023: Investing in Sustainable Energy for All*. Geneva : United Nations, 2023. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_en.pdf (дата звернення: 10.12.2025).
8. Najla A. I. The future of global trade in a multipolar world: Evaluating how emerging economic powers and shifting alliances are reshaping global trade patterns // *Trends Research and Advisory*. 2024. URL: <https://trendsresearch.org/insight/the-future-of-global-trade-in-a-multipolar-world-evaluating-how-emerging-economic-powers-and-shifting-alliances-are-reshaping-global-trade-patterns/> (дата звернення: 10.12.2025).
9. Bertani I. Globalization in a post-pandemic world // *IR Global*. 2021. 25 August. URL: <https://irglobal.com/article/globalization-in-a-post-pandemic-world/> (дата звернення: 10.12.2025).

10. Козак Ю. Г., Лук'яненко Д. Г. *Міжнародна економіка : підручник*. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 560 с.
11. Філіпенко А. С. Глобальна економіка: сучасні тенденції та інституційні трансформації // *Економіка України*. 2023. № 6. С. 4–18.
12. Лук'яненко Д. Г. Інституційне середовище міжнародної економічної діяльності в умовах глобальних змін // *Міжнародна економічна політика*. 2024. № 1. С. 7–24.
13. UNCTAD. *World Economic Situation and Prospects 2023*. New York : United Nations, 2023. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wesp2023_en.pdf (дата звернення: 10.12.2025).
14. European Commission. *Analytical Report following the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council*. Brussels : European Commission, 2023. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-02/SWD_2023_30_Ukraine.pdf (дата звернення: 10.12.2025).
15. Ніколаєнко А. М. Євроінтеграційний вектор розвитку міжнародної економічної діяльності України // *Економічний простір*. 2024. № 186. С. 32–41.